

Deel 2

**RAPPORTAGE ONDERZOEK
JEUGDVANDALISME**

1981/7

MEI 1981

CONCEPT

Deel 2 :

DEFINITIEVE OPZET

ACTIE ONDERZOEK

VANDALISME IN AMSTERDAM

Deel II: Definitieve opzet van het actie-onderzoek* naar vandalisme in Amsterdam.

Bram van Dijk, Paul van Soomeren en Martin Walop.

2 mei 1981.

INLEIDING

Op pagina 3 van het oorspronkelijke voorstel voor een actie-onderzoek naar vandalisme in Amsterdam was de volgende passage te vinden:

Fase 2: Definitieve opzet. (periode: 1 maart-17 april 1981)

Doel : Het maken van een definitief plan voor alle fasen. Hierdoor kan aan alle betrokkenen duidelijkheid verschaft worden over de uit te voeren taken, de tijdsplanning, e.d. waarmee tevens een controleerbare evaluatiestructuur geboden wordt.

Het in het bovenstaande citaat genoemde "definitieve plan" (opzet) zullen we op de volgende pagina's presenteren.

We hebben daarbij de volgorde van de fasen en de verdere indeling van het oorspronkelijke voorstel aangehouden om de vergelijkbaarheid tussen dat oorspronkelijke voorstel en deze definitieve opzet zo makkelijk mogelijk te houden.

De verschillen tussen het oorspronkelijke voorstel en deze definitieve opzet zijn over het algemeen klein en betreffen met name inhoudelijke uitwerkingen en preciesiëringen. De in het oorspronkelijke voorstel genoemde doelen, verwachte uitkomsten en planning (perioden en tijdsduur) zijn nagenoeg onveranderd. **

* : actie-onderzoek = onderzoek + experimentfase

** : De belangrijkste wijziging in de planning betreft het feit dat de fasen 5 en 6 in de definitieve opzet thans parallel lopen.

Dit in verband met het uit het onderwijs afkomstige verzoek om tijdig inzicht te hebben in het tijdsbeslag die de uit te voeren experimenten (fase 7: 11-1-82 t/m 30-7-82) leggen op de onderwijstijd in 1982.

De verschillende fasen waaruit deze definitieve opzet bestaat, worden vooraf gegaan door een korte samenvatting waarin voor de duidelijkheid nog even het gehele plan in grote lijnen wordt geschetst.

In de oorspronkelijke planning had deze definitieve opzet voor het vandalisme actie-onderzoek reeds op 17 april 1981 gereed moeten zijn. We gingen daarbij echter van de aanname uit dat aan de volgende voorwaarde voldaan zou zijn:

Aan het begin van onze werkzaamheden (= 1 maart 1981) zal een begeleidingscommissie ingesteld worden, bestaande uit*

De samenstelling van de hierboven bedoelde commissie kostte echter meer tijd dan we aanvankelijk hadden gedacht. De eerste vergadering van deze commissie kon pas op 28 april plaatsvinden.

Vanzelfsprekend moest het maken van een definitieve opzet voor het vandalisme actie-onderzoek wachten totdat de begeleidingscommissie in de vergadering van 28 april haar op- en aanmerkingen ten aanzien van het oorspronkelijke voorstel had kunnen maken.

Met nadruk moet echter opgemerkt worden dat we de nadelige gevolgen van deze kleine procedurele vertraging beperkt hebben weten te houden. Het onderzoek heeft - weliswaar hier en daar enigszins geïmproviseerd en met enig overwerk - zijn oorspronkelijke tijdsplanning weten te volgen.

KORTE SAMENVATTING VAN HET GEHELE ACTIE-ONDERZOEK.

Voorgeschiedenis.

Deze definitieve onderzoeksopzet voor een actie-onderzoek naar vandalisme in Amsterdam heeft een voorgeschiedenis van meer dan twee jaar. In april 1980 publiceerden Bram van Dijk en Paul van Soomeren na een jaar onderzoek hun sociaal geografische doctoraal scriptie met als onderwerp "Vandalisme in Amsterdam".

* : pag. 15 oorspronkelijk onderzoeksvoorstel

Hun onderzoeksverslag richtte zich met name op de vraag waar vandalisme in Amsterdam voorkwam. Bij de door hen gevolgde onderzoeksmethode, werd vooral aandacht besteed aan de confrontatie van twee typen cijfers:

Enerzijds cijfers over vernielingen en anderzijds cijfers over de sociale en fysieke samenstelling van Amsterdamse buurten.

Uit de confrontatie van beide typen cijfers werden enige conclusies getrokken. (Op enige zijwegen van het onderzoek zoals bijvoorbeeld de toetsing van de ideeën der environmentalisten, gaan we hier verder niet in).

De gevolgde onderzoeksmethode had - zoals elke methode - bepaalde voor- en nadelen. Eén van de voordelen was dat er voor heel Amsterdam een overzicht kon worden gegeven van de hoeveelheid vernielingen en dat aan de hand daarvan bepaalde theorieën getoetst konden worden. Een nadeel was evenwel dat gewerkt werd met cijfers die betrekking hadden op buurten. Er werd niet gesproken met de eigenlijke daders - of potentiële daders - van die vernielingen.

Wil men tot degelijke aanbevelingen komen ter voorkoming c.q. ter vermindering van het aantal vernielingen dat is nader onderzoek op het individuele niveau een absolute noodzaak.

De opzet van het actie-onderzoek: Drie karaktertrekken.

1. Met de kennis die ligt opgeslagen in het onderzoeksverslag "vandalisme in Amsterdam" gaat dit actie-onderzoek naar vandalisme uit van een individueel gericht startpunt. Men zal dan ook zien dat met name aan het individuele niveau ruim aandacht geschonken wordt: de scholier, de niet schoolgaande jongere, de buurtbewoner, de medewerker van een gemeentelijke dienst, het schoolhoofd, de jongerenwerker. Zij zijn allemaal in deze onderzoeksopzet terug te vinden. De eerste karakterisering van deze onderzoeksopzet zou dus kunnen zijn: Gericht op het individuele niveau.

2. Als tweede karaktertrek van deze onderzoeksopzet zou men kunnen noemen: de praktische (beleids) gerichte aanpak.

In principe ligt de nadruk van deze onderzoeksopzet namelijk op het uitvoeren van een serie praktische experimenten ter vermindering van het vandalisme in één Amsterdamse buurt. We geloven echter niet dat men zo maar in het wilde weg experimenten kan - en moet - uitvoeren. Je weet dan immers totaal niet welke experimenten een redelijke kans van slagen hebben, noch weet je wat het effect van die experimenten precies is.

-Vandaar dat we de in fase 7 uit te voeren experimenten in de eerste plaats degelijk willen onderbouwen. Daarvoor is onderzoek nodig. Allereerst onderzoek naar de experimenten die elders zijn uitgevoerd (zie fase 3: Inventarisatie), maar ook onderzoek naar de achtergronden van vandalisme. Dat laatste zal zich moeten richten op de (potentiële) daders van vandalisme; de jongeren (zie fase 4.2.: Onderzoek naar jongeren).

Daarbij is natuurlijk ook de mening van hen die veel met jongeren omgaan interessant, vandaar dat in dat deel van het onderzoek ook schoolhoofden en jongerenwerkers betrokken worden.

Onderzoek zal echter niet alleen aandacht moeten besteden aan de (potentiële) daders van vandalisme. Ook anderen spelen een rol: de buurtbewoners (zie fase 5) en de gemeentelijke diensten (zie fase 1 en 6).

Om extra diepte aan dit onderzoek te geven is besloten het onderzoek in twee Amsterdamse buurten te houden. De kans op toevallige invloeden die slechts in één buurt spelen wordt daarmee verkleind, maar daarnaast geeft de vergelijking van de onderzoeksresultaten van de beide buurten veel extra informatie. Al dit onderzoek dient er dus voor om de experimenten te onderbouwen: de uit te voeren experimenten moeten zo goed mogelijk zijn; ze moeten met andere woorden een redelijke kans van slagen hebben.

-In dat geval zal je echter in de tweede plaats moeten kijken in hoeverre de experimenten geslaagd te noemen zijn. Je moet met andere woorden de effecten van de experimenten meten en kijken of het vandalisme inderdaad vermindert door de uitgevoerde experimenten.

Daartoe is het noodzakelijk om inzicht te hebben in de ontwikkeling van het aantal vernielingen in de buurt waar je de experimenten uitvoert. Je hoopt daarbij natuurlijk dat het aantal vernielingen daalt ten gevolge van de uitgevoerde experimenten. Er moet daarbij echter wel een controle mogelijk zijn. Het zou immers mogelijk kunnen zijn dat tijdens de loop van dit actie-onderzoek het aantal vernielingen in heel Amsterdam daalt. Een daling in de experimentbuurt van het aantal vernielingen zegt dan natuurlijk weinig.

Vandaar dat we tijdens de gehele duur van het actie-onderzoek het aantal vernielingen in de experimentbuurt en in heel Amsterdam maandelijks willen bijhouden (zie fase 4.1.).

De effecten die de experimenten hebben, kunnen echter ook op nog andere manieren gemeten worden. Dat zal - na afloop van de experimenten - eveneens gebeuren in de vorm van een evaluatie (zie fase 8).

3. Tenslotte moet nog gewezen worden op een laatste belangrijke karaktertrek van deze onderzoeksopzet.

We hebben bij het maken van deze opzet het uitgangspunt gehanteerd dat maatregelen (experimenten) om het vandalisme te doen verminderen niet vanachter een bureau kunnen worden verzonnen. De hulp en de ideeën van allerlei deskundigen en betrokkenen is ons inziens onontbeerlijk. Dit uitgangspunt is bijna overal in de onderzoeksopzet terug te vinden; steeds gaan we te rade bij anderen om daar ideeën te vinden voor maatregelen (experimenten) die ter vermindering van het vandalisme uitgevoerd zouden kunnen worden. Anderen zijn bijvoorbeeld: de jongeren zelf, de mensen die met hen werken, de gemeentelijke diensten, de buurtbewoners etc.

We hopen met deze samenvatting de belangrijkste lijnen van de navolgende onderzoeksopzet aangegeven te hebben. De eigenlijke definitieve onderzoeksopzet voor het vandalisme actie-onderzoek die thans volgt is namelijk soms vrij moeilijk leesbaar, omdat het in eerste instantie een planningsinstrument voor de onderzoekers vormt (welke taken moeten wanneer verricht worden) en in tweede instantie een controle instrument voor de begeleidingsgroep moet vormen (hebben ze inderdaad hun taken binnen de gestelde termijn verricht).

DEFINITIEVE OPZET ACTIE-ONDERZOEK VANDALISME.

FASE 1: De voor het onderzoek en experimenten geschapen voorwaarden.

Geplande periode: 1 maart-17 april 1981.

Opmerking: Deze fase kon inderdaad op 17 april worden afgesloten.

Deze fase bestond uit vier onderdelen:

- 1.1. selectie buurten
- 1.2. contact leggen met scholen
- 1.3. contact leggen met jongerenwerk
- 1.4. contact leggen met gemeentelijke diensten

ad 1.1 De geselecteerde buurten.

Het vandalisme actie-onderzoek zal zich op de volgende buurten en gebieden richten:

-Onderzoeksbuurt:

Onderzoek zal plaatsvinden in Amsterdam (nieuw) Zuid. Te weten de buurtcombinaties 50, 51 en 52.

-Experimentbuurt:

Onderzoek en experimenten zullen plaatsvinden in Amsterdam (nieuw) West. Te weten de buurtcombinaties 87 en 88.

-Controle gebied:

Om te kijken hoe het aantal vernielingen zich buiten de onderzoeks- en experimentbuurt ontwikkelt, zal ter controle gedurende de hele loop van het actie-onderzoek het aantal vernielingen aan diverse objecten in heel Amsterdam bijgehouden worden.

Voor de beantwoording van de vraag waarom deze buurten (respectievelijk: dit gebied) geselecteerd zijn, verwijzen we naar bijlage I.

ad 1.2 De scholen waarmee contact is gelegd.

Zowel in de onderzoeksbuurt als in de experimentbuurt is contact gelegd met alle daar aanwezige scholen. Enkele scholen kwamen voor het onderzoek niet in aanmerking: zij vervullen een streekfunctie, geen of vrijwel geen van de leerlingen van deze scholen bleken woonachtig in de desbetreffende buurt.

Experimentbuurt

Van de 16 resterende scholen in de experimentbuurt zegden er 15 hun medewerking aan het onderzoek toe. Eén school weigerde: men vreesde hier dat de kinderen door de gesprekken op verkeerde gedachten zouden worden gebracht. Alle scholen zegden - in principe - hun medewerking aan de experimenten toe. Daarnaast is een L.T.S., die juist buiten de experimentbuurt ligt, maar wel veel leerlingen uit deze buurt trekt, in het onderzoek betrokken.

Onderzoeksbuurt

In de onderzoeksbuurt, zeiden 13 van de 15 scholen, hun medewerking aan het onderzoek toe. Twee scholen (verbouwing/hoofdziek) konden tot dusver nog geen uitsluitsel geven. Een schoolengemeenschap, buiten de buurt gelegen, maar met wel veel leerlingen uit de buurt, zag geen kans in de maanden mei of juni tijd voor het onderzoek vrij te maken.

De bovenvermelde medewerking van scholen aan het onderzoek blijkt meer dan voldoende draagvlak te geven om het actie-onderzoek inderdaad in de geselecteerde buurten van start te doen gaan.

Hierbij willen we overigens nog aantekenen dat de mate waarin de door ons benaderde scholen bereid bleken hun medewerking aan het onderzoek en de experimenten te verlenen verre onze verwachtingen overtrof. Uit de korte introductiegesprekken die we met de diverse schoolhoofden voerden, bleek dat men zeer gemotiveerd was. We hebben de indruk dat men over het algemeen blij was dat het onderwerp vandalisme in de vorm van dit actie-onderzoek "aangepakt" werd.

ad 1.3 Het jongerenwerk waarmee contact gelegd is

In zowel de onderzoeks- als in de experimentbuurt is contact gelegd met de daar aanwezige jongerencentra. Daarnaast is overleg gestart met het Jeugd Welzijns Project in de experimentbuurt.

De jongerencentra hebben hun medewerking aan het onderzoek toegezegd. Over de medewerking van de jongerencentra aan de experimenten zal verder overleg worden gevoerd (zie verder fase 4.2.).

In het oorspronkelijke onderzoeksvoorstel werd echter gesteld: Wat onderzoek betreft, gaat het met name om het verkrijgen van toegang tot de niet-schoolgaande jeugd van 15-20 jaar.(pag.2). Zoals verder uit onze opmerkingen bij fase 4.2.2. zal blijken, hebben we besloten het hier bedoelde contact met de niet-schoolgaande jongeren in eerste instantie via de jongerencentra tot stand te brengen.

Vanuit dat startpunt zal getracht worden ook met de niet-schoolgaande jeugd, die niet in deze jongerencentra komt, contacten te leggen.

ad 1.4 De met gemeentelijke diensten gelegde contacten

Door de vertraging die optrad bij het bijeenkomen van de begeleidingscommissie rezen met name bij dit onderdeel van fase 1 nogal wat problemen. Eén van de taken van deze begeleidingsgroep is immers het zorgen voor een entree bij de desbetreffende gemeentelijke diensten. In principe is echter op de vergadering van 28 april deze zaak geregeld. Direct na deze vergadering hebben we aan de vertegenwoordigers van elke gemeentelijke dienst die in de begeleidingsgroep zitting hebben nogmaals -en dit keer schriftelijk- onze exacte wensen ten aanzien van de verzameling van gegevens over vernielingen gedurende de gehele duur van het onderzoek doen toekomen. Naast de gemeentelijke diensten is bovendien nog contact gelegd met de Centrale Directie der PTT. Ook zij zullen ons cijfers over vernielingen in Amsterdam (en in de onderzoeks- en experimentbuurt afzonderlijk) opsturen.

Los van deze activiteiten is in het stadium dat vooraf ging aan de eerste vergadering van de begeleidingsgroep contact gelegd met enige voorlichters van gemeentelijke diensten. Met hen zijn afspraken gemaakt over een artikel dat in de personeelsorganen van sommige gemeentelijke diensten zal verschijnen. Het betreft hier een "standaard artikel" over vandalisme (geschreven door de onderzoekers) dat enige informatie geeft over het verschijnsel vandalisme om tenslotte uit te monden in een oproep aan de werknemers van de desbetreffende gemeentelijke dienst om suggesties over de vermindering van het vandalisme aan de onderzoekers te doen toekomen. Deze artikelen zijn ondertussen geschreven en zullen, nadat ze door de verschillende voorlichters zijn "aangepast" aan de desbetreffende gemeentelijke dienst, binnenkort verschijnen.

FASE 2: Definitieve opzet.

Geplande periode: 1 maart - 17 april 1981.

Opmerking: Deze fase kon na de eerste vergadering van de begeleidingsgroep (28 april) afgesloten worden op 2 mei 1981.

N.B.: Deze vertraging heeft geen gevolgen gehad voor de verdere planning.

Het resultaat van deze fase is deze definitieve onderzoeksopzet.

FASE 3: Inventarisatie en oriëntatie.

Geplande periode: 1 maart - 17 april 1981.

Opmerking: Deze fase kon inderdaad op 17 april worden afgesloten.

Het resultaat van deze fase gaat - in de vorm van een discussienota - vooraf aan de definitieve onderzoeksopzet.

We hopen dat de inventarisatie/discussienota enige ideeën aandraagt voor de eventueel in fase 7 uit te voeren experimenten.

Daarnaast hopen we echter dat betrokkenen naar aanleiding van deze nota zelf ideeën genereren en uitwerken over een preciesere invulling van de experimenten. De nota zal daarom ook (in concept) toegestuurd worden aan hen die aan de experimenten zullen deelnemen (o.a. jongerenwerkers, schoolhoofden en ambtenaren van gemeentelijke diensten). In fase 6 van het actie-onderzoek (17 augustus 1981 - 8 januari 1982) zal deze nota dan ook één van de stukken zijn op grond waarvan gezamenlijk tot een bepaling van de experimenten moet worden gekomen.

De door ons in deze fase 3 opgedane ideeën die betrekking hebben op onderzoek, hebben we op de volgende pagina's direct in onze definitieve onderzoeksopzet ingepast.

FASE 4: Onderzoek naar vernielingen en naar jongeren.

Periode: 20 april - 17 juli 1981.

Opmerking: Bij het schrijven van deze definitieve opzet (mei 1981)
was inderdaad reeds een begin gemaakt met fase 4.

Doel: Het onderbouwen van de uit te voeren experimenten en het bieden
van een mogelijkheid tot evaluatie van die experimenten.

Deze fase bestaat uit:

- 4.1. Het meten van vernielingen
- 4.2. Onderzoek naar de achtergronden van vandaal gedrag bij jongeren
 - 4.2.1. Onderzoek schoolgaande jongeren
 - 4.2.2. Onderzoek niet-schoolgaande jongeren.

ad 4.1 Het meten van vernielingen.

Doel: Het verkrijgen van een zo goed mogelijk beeld van hoeveelheid
vernielingen aan diverse objecten in de onderzoeks- en
experimentbuurt.

Het verkrijgen van een zo goed mogelijk beeld van de getals-
matige ontwikkeling van de vernielingen aan diverse objecten
in de experimentbuurt in vergelijking tot de rest van Amsterdam,
gedurende de gehele loop van het actie-onderzoek.

Toelichting: Zoals men aan de bovenstaande doelen kan zien, bestaat
deze sub-fase in feite uit twee delen.

-Allereerst is het noodzakelijk om enig inzicht te krijgen in de
hoeveelheid vernielingen die gepleegd wordt in de onderzoeksbuurt
en de hoeveelheid vernielingen die gepleegd wordt in de experiment
buurt. Daartoe hebben wij diverse diensten en instellingen (zie
onder) gevraagd ons gegevens over de hoeveelheid vernielingen in
de beide buurten te doen toekomen. Daaruit kunnen wij afleiden in
hoeverre de onderzoeks- en de experimentbuurt qua aantal vernie-
lingen dat in elke buurt gepleegd wordt verschillen. Voor deze ver-
gelijking zijn echter de cijfers van enkele maanden voldoende
(mei/juni/juli).

-Daarnaast zijn we echter ook geïnteresseerd in de vraag hoe het aantal vernielingen zich in de experimentbuurt ontwikkeld gedurende de gehele loop van het actie-onderzoek (mei 1981 tot eind 1982). Dit laatste is absoluut noodzaak om te kunnen zien wat de invloed van de experimenten (fase 7) zal zijn op de hoeveelheid vernielingen (m.a.w.: doen de experimenten het vandalisme inderdaad verminderen?). Ter beantwoording van deze vraag hebben we diverse diensten en instellingen verzocht om ons maandelijks (beginnende 1 mei 1981) gegevens te leveren over de hoeveelheid vernielingen aan de diverse objecten in de experimentbuurt in vergelijking tot het aantal vernielingen dat in heel Amsterdam aan diverse objecten gepleegd wordt.

De bovenstaande gegevens zijn door ons gevraagd aan:

- OGW/BOM: Vernielingen aan openbare scholen.
- Bureau O. & E. (Politie): Meldingen van vernielingen.
- SR: Vernielingen aan prullebakken en strooizoutbakken.
- GVB: Vernielingen aanabri's en halteborden (+ vernielingen in/aan tramlijnen 1 en 2).
- GEB: Vernielingen aan lantaarnpalen.
- PTT: Vernielingen aan telefooncellen.
- OW (afd. Groenvoorz.): Vernielingen aan groen.
- OW: Vernielingen aan banken, verkeersborden, speelplaatsjes, monumenten.
- Buurthuizen en Jongerencentra (alleen in de onderzoeks en experimentbuurt): Vernielingen in/aan deze centra.

In principe hebben al deze diensten en instelling hun medewerking toegezegd en zullen zij ons maandelijks de bovenvermelde gegevens doen toekomen. Op kleine verschillen die in de afspraken per dienst zijn gemaakt over verzameling en toezending van deze gegevens zullen we hier verder niet ingaan.

Naast de bovenstaande gegevens zal ook aan de buurtbewoners van de onderzoeks- en experimentbuurt telefonisch gevraagd worden naar vernielingen die aan privébezit worden toegebracht (zie voor een verdere uitwerking: fase 5).

Uitkomst: -Een inzicht in de hoeveelheid vernielingen in de onderzoeks en experimentbuurt over de maanden mei, juni en juli 1981.
-Een overzicht over de hoeveelheid vernielingen en de ontwikkelingen (trend) in die hoeveelheid vernielingen voor heel Amsterdam en voor de experimentbuurt apart gedurende de hele loop van het actie-onderzoek.

Tijdsduur: 100 uur (totaal 4.1.).

ad 4.2. Onderzoek naar achtergronden vandaal gedrag bij jongeren.

Doel: Het krijgen van inzicht in de motieven achter vandalisme bij jongeren.

Om hier een goede indruk van te krijgen worden op dit moment twee activiteiten uitgevoerd.

4.2.1. Gesprekken met schoolgaande jongeren en schoolhoofden.

Op bijna alle scholen in zowel de onderzoeks- als de experimentbuurt wordt op dit moment onderzoek gedaan.

In dat kader worden in de hoogste drie klassen van het lager onderwijs en in alle klassen van het voortgezet onderwijs gesprekken gehouden met scholieren. In totaal zal met ongeveer 200 leerlingen worden gesproken. Er wordt daarbij zorggedragen voor een evenredige verdeling van de geënqueteerde scholieren over de diverse typen scholen en de hoogte van de klassen. Elk gesprek wordt gevoerd met drie scholieren aan de hand van een vragenlijst (zie bijlage 2). De gesprekken worden op band opgenomen en worden vervolgens uitgewerkt.

Naast scholieren worden op alle scholen ook de schoolhoofden geïnterviewd aan de hand van een vragenlijst (zie bijlage 3). Met deze laatste serie gesprekken hopen we ten eerste meer informatie te krijgen over de situatie op de scholen en ten tweede willen we daarmee tevens (in de experimentbuurt) reeds enige aandacht besteden aan de fase der experimenten (fase 7).

4.2.2. Gesprekken met niet-schoolgaande jongeren en jongerenwerkers.

Oorspronkelijk lag het in de bedoeling om te volstaan met een aantal gesprekken met niet-schoolgaande jongeren (zie oorspronkelijke voorstel pagina 6).

We hebben echter ons doel voor deze sub-fase hoger gesteld en willen thans niet alleen gesprekken voeren met niet-schoolgaande jongeren maar ook met jongerenwerkers uit de buurthuizen en jongerencentra in de onderzoeks- en experimentbuurt.

De bredere aanpak van deze sub-fase werd mogelijk door samenwerking met de vakgroep Sociale Pedagogiek van het Pedagogisch Didactisch Instituut van de Universiteit van Amsterdam.

Eind april werden de onderzoekers benaderd door

drs. P. Kwakkelstein (medewerker van deze vakgroep) en na enige oriënterende gesprekken tussen hem en de onderzoekers bleek dat een deel van een onderzoeks/onderwijs project van zijn vakgroep nagenoeg parallel liep met deze sub-fase van het Vandalisme actie-onderzoek.

Er werd daarom tot samenwerking besloten, waarbij twee doctoraal studenten van de vakgroep Sociale Pedagogiek (Ans van Assema en Mariëtte van IJzendoorn) een deel van de gesprekken met jongeren voor hun rekening zullen nemen en bovendien een serie gesprekken zullen voeren met de jongerenwerkers van de centra in onderzoeks- en experimentbuurt.

Ter structuering van deze samenwerking zijn een serie duidelijke afspraken gemaakt tussen de onderzoekers enerzijds en de vakgroep Sociale Pedagogiek (in de persoon van Drs. Kwakkelstein) anderzijds.

De belangrijkste twee afspraken in dat kader zijn dat de verantwoordelijkheid voor - en de dagelijkse leiding van - het gehele actie-onderzoek bij de onderzoekers blijft liggen en dat de

studenten en medewerkers van de vakgroep Sociale Pedagogiek de vrije beschikking hebben over de tijdens het onderzoek verzamelde gegevens nadat de begeleidingscommissie de resultaten van een fase heeft gezien en heeft kunnen bespreken.

De gesprekken (interviews) met de jongerenwerkers in de onderzoeks- en experimentbuurt zullen worden gevoerd aan de hand van een vooraf opgestelde vragenlijst (zie bijlage 4) en zullen op band worden opgenomen.

De gesprekken die met niet-schoolgaande jongeren gevoerd zullen worden, hebben een minder gestructureerd karakter, omdat ons inziens een wetenschappelijk onderzoeker met een vragenlijst in de ene hand en een microfoon in de andere hand weinig informatie van deze jongeren zal kunnen loskrijgen. Er is daarom voor de groep niet-schoolgaande jongeren voor een andere onderzoeksmethode gekozen. De onderzoekers zullen vooraf een vragenlijst opstellen (nog te vervaardigen).

Met deze vragen in het achterhoofd gaan de onderzoekers in de jongerencentra verschillende gesprekken aan. De resultaten van deze gesprekken worden vervolgens achteraf genoteerd.

Deze gesprekken zullen in eerste instantie worden gevoerd met niet-schoolgaande jongeren die aanwezig zijn in de jongerencentra. Via deze jongeren willen we echter tevens in contact proberen te komen met niet-schoolgaande jongeren die niet (nooit?) in de jongerencentra komen om ook met hen (in het café/het pleintje etc.)* gesprekken te voeren, waarbij dezelfde gespreksprocedure gevolgd wordt.

Onvermijdelijk is er bij deze gesprekken sprake van minder representativiteit in vergelijking tot de gesprekken die met scholieren gevoerd worden (zie 4.2.1.). Met name via vragen naar het woonadres en leeftijd zullen we proberen de groep geïnterviewde niet-schoolgaande jongeren qua geografische spreiding van de woonplaatsen over de buurt en qua leeftijd zo representatief mogelijk te laten zijn voor alle jongeren uit respectievelijk de onderzoeks- en de experimentbuurt.

* er is geen ingang via streetcornerwork, omdat dit in Osdorp ontbreekt.

Uitkomst van de gehele fase 4.2.:

- Op band opgenomen gesprekken met scholieren, schoolhoofden en jongerenwerkers.
- Uitwerking van deze gesprekken + de uitgewerkte gesprekken met niet-schoolgaande jongeren.
- Samenvatting van deze gesprekken vindt voor elk van de vier geïnterviewde groepen plaats in een voorlopige nota. Daarbij willen we tevens voor elk van die vier groepen (en voor combinaties van die groepen) onze eerste conclusies vermelden.

Deze voorlopige nota dient - samen met de inventarisatie nota uit fase 3 en met de voorlopige verslaglegging die zal resulteren uit fase 5 - als achtergrond voor de in fase 6 voor te stellen experimenten.

Tijdsduur van de gehele fase 4.2.:

Vorbereiding enquetes/gesprekken: 100 uur.

uitvoering: 200 uur.

Verwerking/voorlopige verslaglegging: 200 uur.

Totaal fase 4.2.: 500 uur.

N.B. Een definitief verslag is aan het eind van fase 6 gereed.

Hierin worden de uitkomsten van de fasen 4, 5 en 6 (en eventueel ook nog ten dele fase 3) gecombineerd.

FASE 5: Het meten van de houding van buurtbewoners.

Periode: 17 augustus 1981-8 januari 1982 (tesamen met fase 6).

Opmerking: In het oorspronkelijke onderzoeksvoorstel lagen de fasen 5 en 6 duidelijk gescheiden in de tijd achter elkaar.

In deze definitieve opzet hebben we, op verzoek van diverse onderwijskrachten uit de experimentbuurt, besloten de fasen 5 en 6 parallel te laten lopen.

Deze "parallellisatie" van de fasen 5 en 6 heeft als nadeel dat de (voorlopige) verslaglegging van fases moeilijker in fase 6 kan worden "meegenomen". We zullen echter proberen dit onontkoombare nadeel zoveel mogelijk te omzeilen door aan het begin van deze fasen (begin/midden augustus) een zeer nauwkeurige tijdsplanning voor het uitvoeren van de verschillende taken te vervaardigen. Bij deze tijdsplanning zal geprobeerd worden het bovengenoemde nadeel tot een minimum te beperken. Voor het vervaardigen van deze tijdsplanning zal gebruik worden gemaakt van de methode van de z.g. "netwerkplanning".

Doel: Het verkrijgen van een goed beeld van de houding der buurtbewoners ten aanzien van vandalisme.

Dit betreft:

- privé geleden schade
- immateriële schade (bijvoorbeeld onveiligheidsgevoelens e.d.)
- aangiftebereidheid
- overige houdingen en meningen ten aanzien van vandalisme.

Er zal een telefonische enquête in de onderzoeks- en experimentbuurt gehouden worden naar de bovenstaande punten. Het ligt in de bedoeling dat de antwoorden tijdens het gesprek op geprécodeerde antwoordformulieren worden ingevuld. Elk gesprekje duurt ongeveer 15 minuten.

Gezien het feit dat de onderzoeks- en de experimentbuurt tesamen een inwonersaantal van rond de 70.000 inwoners hebben, lijkt het aantal te houden vraaggesprekken zoals dat in het oorspronkelijke voorstel was gepland te gering te zijn. Aan het begin van deze fase zal nader bekeken worden hoeveel vraaggesprekken gehouden zullen moeten worden. Terzijde kan hier opgemerkt worden dat waarschijnlijk door ons ten dele gebruik gemaakt zal kunnen worden van de opzet en de resultaten van een in 1981 door het WODC (Ministerie van Justitie) gehouden telefonische enquête. Dit zou inhouden dat het tijdverlies dat we ten opzichte van de oorspronkelijke planning oplopen ten gevolge van het

aantal telefonische interviews dat eventueel gehouden zou moeten worden, gecompenseerd zou kunnen worden door gebruik te maken van de WODC enquête.

De steekproef zal door de onderzoekers zelf getrokken worden en zij zullen ook de telefoongesprekken voeren.

Uitkomst fase 5: Ingevulde enquêtes en een voorlopige verslaglegging daarvan.*

Tijdsduur: 600 uur (een nadere onderverdeling van dit aantal uren is thans nog niet te maken, omdat het aantal te houden gesprekken nog onbekend is).

De definitieve verslaglegging van fase 5 vindt plaats in een nota die aan het eind van de (parallel lopende) fasen 5 en 6: 8 januari 1982.

*= De "voorlopige verslaglegging" waar hier van gesproken wordt zal alleen plaatsvinden als fase 5 eerder afgesloten zou kunnen worden dan de parallel lopende fase 6.

Op dit moment is hier nog niets van te zeggen, omdat de exacte tijdsplanning voor de fasen 5 en 6 pas in augustus 1981 gemaakt zal worden (zie pagina 12 onder "opmerking").

Deze onzekerheid over een voorlopige verslaglegging heeft echter geen enkele repercussie op de definitieve verslaglegging van fase 5 (+ fase 4 en 6). Het definitieve verslag is 8 januari 1982 gereed.

FASE 6: Bepaling van de experimenten.

Periode: 17 augustus 1981- 8 januari 1982 (tesamen met fase 5).

Zie opmerking bij fase 5.

Doel: komen tot een inventarisatie van de mogelijke maatregelen tegen vandalisme bij de betrokken diensten en bij de scholen en het jongerenwerk in de experimentbuurt, om daarbij tevens de bovengenoemden warm te maken voor werkzaamheden bij de uitvoering van de experimenten.

De werkzaamheden in deze fase betreffen dus overleg met:

6.1. gemeentelijke diensten

6.2. scholen

6.3. jongerenwerk

ad. 6.1. Gemeentelijke diensten.

Naar aanleiding van de artikelen, die we in fase 1 in de diverse organen van de gemeentelijke diensten hebben doen verschijnen, maken we een selectie uit de binnengekomen suggesties. In combinatie met onze eigen ideeën.

vervolgens willen we spreken met de inbrengers, de directies van de diensten en de uitvoerders, over de reële uitvoerbaarheid in de experimentbuurt van de binnengekomen suggesties.

Bij de gesprekken met de directies van de diensten zal in ieder geval als belangrijk agendapunt aandacht besteed moeten worden aan de financiële consequenties voor de desbetreffende dienst van de uitvoering van bepaalde maatregelen in de experiment fase.

Los van het bovenstaande willen we in deze fase eveneens proberen in nader overleg te treden met de diverse reparateurs, monteurs en onderhoudsmedewerkers van de gemeentelijke diensten die in de experimentbuurt dagelijks werkzaam zijn. Enerzijds om ook hun suggesties in de beschouwingen te kunnen betrekken, maar anderzijds ook om hen te

polsen over de uitvoering van bepaalde experimenten in de experimentbuurt en hun eventuele medewerking aan die uitvoering.

Tijdsduur: 150 uur (het aantal uren dat door ons naar aanleiding van de via de personeelsbladen binnengekomen suggesties besteed moet worden aan overleg is vanzelfsprekend variabel, omdat het afhangt van het aantal binnengekomen suggesties. Mocht het aantal suggesties echter gering zijn dan kan de extra tijd gestoken worden in diepgaander contact met de reparateurs, monteurs en onderhoudsmedewerkers van de gemeentelijke diensten in de experimentbuurt).

ad. 6.2. Scholen.

Met de scholen uit de experimentbuurt zal nader overleg gevoerd moeten worden over een preciesere invulling van de projecten die op die scholen gehouden kunnen worden. Voor de eerste ideeën over mogelijke invullingen van de experiment fase voor scholen verwijzen we naar de inventarisatie/discussie nota.

Tijdsduur: 300 uur.

ad. 6.3. Jongerenwerk.

Wij voeren overleg met het jongerenwerk ter inventarisatie van de hier levende ideeën en oplossingen ten aanzien van vandalisme.

Daarbij wordt met name aandacht besteed aan het vandalisme in de experimentbuurt dat gepleegd wordt door niet-schoolgaande jongeren.

We besteden hier aandacht aan de in de volgende fase uit te voeren experimenten die specifiek op deze jongeren zijn gericht en aan de rol die het jongerenwerk hierbij kan - en wil - spelen.

Wat betreft de jongerencentra en buurthuizen is een deel van dit werk reeds in fase 4.2.2. gepland.

Daarnaast moet echter thans ook aandacht besteed worden aan andere jeugdvoorzieningen. Met name valt hier te denken aan speeltuinverenigingen en sportclubs. Dit type jeugdvoorzieningen zal namelijk naast de jongerencentra en buurthuizen een belangrijke plaats kunnen innemen tijdens de uitvoering van de experimenten. Hierbij valt vooral te denken aan vakantieperiodes (zie ook onze inventarisatie nota).

Tijdsduur: 150 uur.

Totale uitkomst van fase 6: Een nota, waarin verslag wordt gedaan van de diverse contacten en die een pakket uit te voeren experimenten bevat.

In deze nota vindt tevens de definitieve verslaglegging van de fasen 4 en 5 plaats. De resultaten van de door ons verrichte werkzaamheden ten aanzien van de diensten, scholen en het jongerenwerk c.q. jeugdvoorzieningen (sport en spel) worden met elkaar vergeleken.

De experimenten die uitgevoerd gaan worden mogen niet met elkaar in strijd zijn.

De nota is 8 januari gereed.

Totale tijdsduur fase 6: 600 uur.

FASE 7: Uitvoering van de experimenten.

Periode: 11 januari 1982 - 30 juli 1982.

Doel: Het uitvoeren van een pakket maatregelen in de experimentbuurt in de hoop dat de hoeveelheid vandalisme in de experimentbuurt vermindert.

Ter gedachtenbepaling valt bij de uitvoering van de experimenten een driedeling aan te geven:

7.1. Gemeentelijke diensten

7.2. Scholen

7.3. Jongerenwerk (inclusief sport/spel voorzieningen).

Voor ideeën over eventueel uit te voeren experimenten voor elk van deze drie verwijzen we naar onze inventarisatie/discussienota. De ideeën uit deze nota zullen in combinatie met de onderzoeksuitkomsten van de fasen 4, 5 en 6 de basis vormen voor de in deze fase uit te voeren experimenten.

Meer dan thans in de inventarisatie nota te vinden is, kan nu nog niet inhoudelijk over de uit te voeren experimenten opgemerkt worden, omdat we naast de ideeën die uit ons onderzoek voortkomen een belangrijke plaats willen inruimen voor de ideeën en wensen van de drie bovenvermelde "geledingen".

Een definitieve combinatie zal de in fase 6 hebben plaatsgevonden.

Uitkomst van fase 7: Zie evaluatie.

Werkzaamheden: De werkzaamheden van de onderzoekers zullen in deze fase vooral op het terrein van de coördinatie, organisatie en het toeleveren van materiaal liggen. In principe moeten echter ons inziens de gemeentelijke diensten, jongerenwerkers, sportinstructeurs, leraren, hoofden van scholen e.d. de directe leiding over de uit te voeren experimenten hebben.

N.B.: Bij de keuze van de periode voor de uitvoering van de experimenten hebben we de volgende uitgangspunten gehanteerd.

-Voor de experimenten op scholen richten we ons op de tweede helft van het schooljaar (januari-juni).

-Omdat vernielingen mogelijk in de periode van de zomervakantie vaker voorkomen (verveling e.d.; zie ook inventarisatie nota), zetten we de experimenten bij het jongerenwerk in deze periode voort. Daarbij zal tijdens de periode der zomervakantie vooral aandacht besteed worden aan alternatieve vrije-tijdsbestedingsmogelijkheden zoals sport en spel.

Een korte(re) periode voor het uitvoeren van de experimenten is ons inziens niet effectief.

Tijdens de gehele fase zullen de onderzoekers (net zo als bij de voorgaande fasen) de hoeveelheid vernielingen, die in de experimentbuurt (resp. in heel Amsterdam) gepleegd worden, bijhouden.

Gezien het in het bovenstaande vermelde (onder N.B. tweede gedachten streepje) zal daarbij apart aandacht besteed worden aan de vergelijking van het totaal aantal vernielingen in de experimentbuurt gedurende de zomervakantie 1981 met het aantal vernielingen in de zomervakantie 1982.

FASE 8: Evaluatie.

Periode: 1 september - 3 december 1982.

Doel: Het meten van de effecten van de uitgevoerde experimenten op het aantal vernielingen en de houding en het gedrag van de schoolgaande en niet-schoolgaande jongeren in de experimentbuurt.

We zien voorlopig de volgende serie middelen voor de in deze fase te houden eindevaluatie:

- Een vergelijking van het aantal vernielingen aan diverse objecten en de ontwikkeling (trend) van die aantallen tussen enerzijds de experimentbuurt en anderzijds heel Amsterdam. (zie ook 4.1.). 80 uur.
- Via gesprekken met vertegenwoordigers van gemeentelijke diensten nagaan wat het effect is geweest van bepaalde maatregelen die in fase 7 zijn uitgevoerd. 100 uur.
- Via een enquête meten van veranderingen bij leerlingen in houding en gedrag ten opzichte van vandalisme. Hierbij zal geprobeerd worden een serie gesprekken te houden met dezelfde leerlingen waarmee in sub-fase 4.2.1. gesprekken zijn gehouden. De namen van de leerlingen waarmee in sub-fase 4.2.1. gesprekken zijn gevoerd, worden in sub-fase 4.2.1. dan ook genoteerd. 200 uur.

- Via leraren en oudercommissies proberen wij daarnaast nog een beeld te krijgen over hetgeen leraren en ouders van leerlingen van de uitgevoerde experimenten vonden. 100 uur.
- Via een serie gesprekken met niet-schoolgaande jongeren willen we proberen veranderingen in houding en gedrag van deze jongeren ten opzichte van vandalisme te meten. Representatieviteit ten opzichte van de gehele groep niet-schoolgaande jongeren lijkt daarbij niet haalbaar. Daarnaast is het waarschijnlijk ook niet mogelijk om dezelfde jongeren als die waar we in sub-fase 4.2.2. gesprekken voerden te pakken te krijgen. 100 uur.
- Via een serie gesprekken met vertegenwoordigers van het jongerenwerk willen we de effecten evalueren van de experimenten m.b.t. niet-schoolgaande jongeren. 100 uur.

De laatst vier evaluatie instrumenten betreffen alleen de experimentbuurt.

Uitkomst: De beoordeling van de effecten van de in de experimentbuurt uitgevoerde maatregelen. Rapportage vindt plaats in de eindnota (zie fase 9).

FASE 9: Eindnota.

Periode: 6 december 1982 - 28 januari 1983.

Doel: de verslaglegging van fase 7 en 8 en het geven van beleidssuggesties om het vandalisme in Amsterdam te beperken.

De nota bevat:

- de weergave van de experimenten en maatregelen uit fase 7,
- de analyse van de trends in de hoeveelheid vernielde objecten in de experimentbuurt en geheel Amsterdam. Van voor-, tijdens- en na afloop van het project.

- de evaluatie van de maatregelen die in samenwerking met de gemeentelijke diensten zijn genomen,
- de resultaten van de leerlingenenquête onder schoolgaande kinderen en de evaluatie van het project,
- de evaluatie van het project onder niet-schoolgaande jongeren, op basis van gesprekken met deze jongeren en met jongerenwerkers,
- de belangrijkste resultaten en conclusies uit de fasen 1 tot en met 6.

Door het "actie-onderzoek" onder leerlingen en niet-schoolgaande jongeren hopen wij dat het vandalisme in de experimentbuurt daadwerkelijk zal verminderen. Op grond van onze bevindingen tijdens het onderzoek en project en op basis van de evaluatie met de gemeentelijke diensten, doen wij aan het slot van de nota een aantal voorstellen om het vandalisme in geheel Amsterdam te beperken.

Uitkomst: de nota zelf.

Tijdsduur: 400 uur.

Samenvatting periodes en rapportage tijdstippen.

fase 1: Scheppen van de noodzakelijke voor- waarden voor onderzoek en experi- menten	)))	1 maart	1981
fase 2: Definitieve opzet	))	17 april	1981
fase 3: Inventarisatie en oriëntatie	)		
fase 4: Onderzoek naar vernielingen		20 april 17 juli	1981 1981
fase 5: Meten houding buurtbewoners	)))	17 augustus 8 januari	1981 1982
fase 6: Bepaling van de experimenten	))	17 augustus 8 januari	1981 1982
fase 7: Uitvoering van de experimenten		11 januari 30 juli	1982 1982
fase 8: Evaluatie		1 september 3 december	1982 1982
fase 9: Eindnota		6 december 28 januari	1982 1983.
RAPPORTAGE:			
van fase 1 tot en met 3:		17 april	1981
van fase 4 (voorlopige rapportage):		17 juli	1981
van fase 4 tot en met 6:		8 januari	1982
van fase 7 tot en met 9:		28 januari	1983

BIJLAGE I: SELECTIE BUURTEN

Ten eerste is gezocht naar een geschikte experimentbuurt.

Deze buurt zou aan de volgende criteria moeten voldoen:

- het gebied mag qua oppervlak en aantal inwoners niet te klein zijn,
- het gebied moet tamelijk duidelijk zijn af te bakenen,
- verhoudingsgewijs veel vernielingen,
- in het gebied mag geen ander project bezig dat verstorend zou kunnen werken,
- bereidheid om mee te werken van de kant van scholen en jongerenwerk.

De keuze viel op de buurtcombinaties 87/88. Deze voldeden aan de bovengenoemde voorwaarden.

Onderzoeksbuurt

Vervolgens is gezocht naar een buurt waar geen experimenten, maar wel onderzoek gehouden zou kunnen worden. Criteria:

Verschil met experimentbuurt qua-bouwtijd en bouwstijl

-aantal vernielingen

Overeenkomst qua: aantal en type scholen (en dus leerlingen).

Deze buurt moet qua aantal jongeren en omvang enigszins te vergelijken zijn met de experimentbuurt. De bereidheid tot medewerking in deze buurt is in deze buurt uiteraard ook belangrijk.

Uitkomst: buurtcombinaties 50/51/52.

Controlegebied

Het controlegebied mag niet te klein zijn om de toevalsfactor in verschuivingen in het aantal vernielingen beperkt te houden. Indien gekozen was voor een buurt, zou deze qua aantal vernielingen, aantal leerlingen en scholen, voorzieningen, bouwtijd en stijl vergelijkbaar moeten zijn met de experimentbuurt. Bovendien zou dit gebied tamelijk ver verwijderd moeten liggen van de experimentbuurt (de jongeren woonachtig in de controlebuurt niet op scholen en gebruik maken van voorzieningen in experimentbuurt en vice versa) er mag in deze buurt geen project bezig zijn dat verstorend zou kunnen werken.

Gekozen is voor de hele stad als controlegebied. De indelingen van de gemeentelijke diensten zijn hier overeenkomstig en doordat dit gebied groot is, is de kans op "toevallige" verschuivingen van het aantal vernielingen klein.

BIJLAGE II

VRAGENLIJST

LAGERE SCHOLEN - LEERLINGEN

'Wij doen een onderzoek in een aantal buurten in Amsterdam, naar hoe jongeren hun vrije tijd doorbrengen, naar de mogelijkheden om te spelen in de buurt en ook naar vernielingen in de buurt. Daarom praten wij onder andere op scholen met een aantal leerlingen.

Jullie zitten dus in de ...klas van deschool.

Om wat makkelijker te praten zou ik graag willen dat jullie om de beurt je voornaam noemen, zeg hoe oud je bent en in welke straat je woont.

1) Wat doen jullie meestal na schooltijd?

- Speel je buiten? Wat voor spelletjes?
- Waar? Tot hoever mag je van je ouders van huis komen?
- Ook binnen bij jezelf thuis?
- Wat voor hobby's heb je? Ben je lid van een club?
- Hoe laat ga je door de week naar bed?

2) Wat doen jullie meestal tussen de middag?

3) Wat vinden jullie van deze buurt? Vinden jullie dat je hier genoeg mogelijkheden hebt om te spelen?

4) Wat vinden jullie van de mensen in de buurt? Houd je er met spelletjes rekening mee?

Heb je wel eens ruzie met de mensen uit de buurt, pest je ze wel eens?

5) Vinden jullie dat er in deze buurt veel dingen worden stukgemaakt buiten?

Kunnen jullie een aantal dingen, dat wel eens stukgemaakt wordt, opnoemen?

6) Hebben jullie zelf ook wel eens wat stukgemaakt?

Zo nee: heb je wel eens gezien dat er dingen in de buurt werden vernield?

Wat dan? Hoe ging dat (groepjes)?

Kinderen van eigen school, andere school, anderen?

Jongens/meisjes?

- Waarom zou dat gebeuren? evt. Wat is er aan te doen?

7) Worden er aan deze school ook dingen vernield?

Wat zoal?

Welke kinderen doen dat, denken jullie? Kinderen van deze school of anderen? (anderen: wie dan)

Waarom zou dat gebeuren?

8) Wat vinden jullie van school?

Heb je het hier naar je zin of vind je het maar vervelend?

Waarom?

- Spijbelen jullie wel eens? Zo ja: wanneer, waarom?

9) Wat wil je later worden? Wat wil je gaan doen als je van school af gaat?

10) Wat doet je vader? Werkt je moeder ook?

11) Heb je broertjes of zusjes? Een eigen kamer?

- Heb je het thuis naar je zin of heb je vaak ruzie thuis?

12) Krijg je zakgeld? Hoeveel?

Waar besteed je het meestal aan?

- evt. extra's. Genoeg zakgeld?

13) Wat hebben jullie met de grote vakantie gedaan?

- Worden er hier in de buurt in de vakanties speciale dingen georganiseerd?

Zo ja wat? Wie organiseert dat? Doen jullie eraan mee?

14) Zou je de inrichting in de buurt graag anders zien, bijvoorbeeld wat speelmogelijkheden betreft?

Of: stel jullie hebben het hier in de buurt voor het zeggen, wat zou je dan veranderen, erbij maken?

Wat? Waar? Wie zou dat erbij moeten maken?

BIJLAGE III

VRAGENLIJST SCHOOLHOOFDEN.

Naam school:

Adres:

Naam hoofd:

Type school:

Levensbesch. richting:

Dependance ?

Bouwjaar:

Aantal klassen:

Aantal leerlingen per klas:

1) Komen kinderen voornamelijk uit (Rivierenbuurt/Nieuw West)?

2) Op welke scholen vervolgen de meeste leerlingen hun schoolcarrière?

3) Heeft de school een speelplaats?

- Zo ja: wordt deze ook door andere kinderen uit de buurt gebruikt?

Welke?

3) Maakt uw school, bijvoorbeeld met gymnastiek, gebruik van accommodaties buiten de school?

- Zo ja: welke?

- Ook van andere voorzieningen?

- 4) Is er sprake van concurrentie tussen de leerlingen van uw school en die van andere scholen, hetgeen zich bijvoorbeeld uit in vechten?
- Zo ja: Welke scholen?
- 5) Heeft uw school contact met het jongerenwerk?
- Zo ja: met wie?
- 6) Hoe is de participatie van ouders op uw school?
- 7) Waar verblijven de scholieren tussen de middag? Zijn er overblijfmogelijkheden?
- 8) Hoe laat is de school gesloten?

Zijn er 's avonds nog activiteiten?
- 9) Wat vindt u van de vrije tijdsvoorzieningen en speelgelegenheden voor kinderen uit de buurt?

- Wat is er zoal?

VERNIELINGEN

- 10) Worden er binnen het schoolgebouw veel dingen vernield?

Wat?

Hoeveel?

Wanneer?

11) Welke kinderen/klassen doen dit vooral?

12) Worden er veel dingen vernield aan de buitenkant van het gebouw of op het schoolplein?

Wat?

Hoeveel?

Wanneer?

13) Gebeurt dit door uw eigen schoolkinderen?

- Zo nee, door wie dan?

13) Waarom denkt u dat er aan uw school vernield wordt?

14) Heeft U er een verklaring voor dat er algemeen op scholen, zoveel vernield wordt?

-evt. Welke

15) Wat doet u op uw school om vernielingen tegen te gaan?

- alarm? (evt. stil)

- bewakingsdienst?

- kontakt buurtbewoners? Waarschuwen zij bij vernielingen aan de school?

- woont er een conciërge bij de school?

16) Hoe handelt u nu precies als er bij u op school een aantal ruiten zijn ingegoooid?

(b.v. BOM, Politie, daders zelf opsporen, dichttimmeren)

- 17) Heeft u m.b.t. vandalisme nog kontakt met overige diensten?
- 18) Door wie zouden de meeste vernielingen in deze buurt gepleegd worden?
- 19) Wat zijn volgens u de belangrijkste oorzaken?
- 20) Wat zou er aan gedaan kunnen worden, denkt u?
- 21) Heeft u overigens de indruk dat de leerlingen bij de buurt betrokken zijn, met name bij de openbare objecten in de buurt?
- 22) Zijn er op school de laatste tijd bepaalde projecten gehouden?
Zo ja, welke?

Nieuw-West:

Doet de school in principe mee aan het project?

Wanneer zouden er dan alvast uren gereserveerd moeten worden?

Wanneer daarover uiterlijk kontakt?

23) Heeft u nog vragen of opmerkingen?

BIJLAGE IV

Vragen voor jongerenwerkers.

I. Algemeen.

1. hoeveel medewerkers/sters werken in dit buurthuis/jongeren-centrum (BJC)
2. waar komen de medewerkers vandaan (uit welke buurt; van welke opleiding)
3. wat is de doelstelling van dit BJC, van het jongerenwerk
 - welke koepel
 - hoe is de organisatiestructuur

II. Buurtsituatie.

4. op welke buurt richten jullie je (onder "buurt" verstaan we nu heel Osdorp)
 - is de buurt berekend op jongeren
 - woonruimte, werk, sport, spel, kulturele voorzieningen
5. is er sprake van een buurtleven, waaruit bestaat het
 - onderlinge kontakten, straatfeesten, braderie
 - hoe staan jongeren hiertegenover
6. bestaan er "buurtjes" binnen de buurt
7. wat is de houding van buurtbewoners t.a.v. het BJC
 - hoe zijn de kontakten
8. zijn er groepen jongeren die zich uitdrukkelijk manifesteren in de buurt

III. Jongeren.

9. hoeveel jongeren komen in het BJC hoeveel jongens/hoeveel meisjes
10. welke jongeren komen in het BJC
 - leeftijd
 - werken/werkloos/schoolgaand/spijbelaar
 - sexe
 - buitenlandse jongens/meisjes
 - schoolopleiding

12. wat is de thuissituatie van deze jongeren

- relatie ouders
- sociaal-economische positie van de ouders (werkend, werkloos, soort werk etc.)
- woning
- grootte van de gezinnen

13. is er sprake van groepen die in het BJC komen

- hechte groepen
- op basis waarvan worden die groepen gevormd (menggroepen? zie aandachtspunten vraag 10)

13b hoe onderscheiden die groepen zich van elkaar; kun je iets zeggen over de "stijl" van verschillende jongeren, over hun kleding; muziekvoorkeur; die ze heel belangrijk vinden (zoals brommers, "sterk" zijn etc.)

- wat zou de betekenis voor jongeren daarvan zijn?

14. wat doen de BJC-bezoekers verder nog in hun vrije tijd

- sport
- dancing
- motorcros
- café
- zwerven
- wat zou de betekenis voor jongeren daarvan zijn?

15. trekken jongeren Osdorp uit om zich te vermaken

- waarheen
- hoe vaak en wanneer
- individueel of in groepen (hoe groot zijn die groepen)

16. zijn er groepen jongeren die niet in het BJC komen

- hoe komt het, volgens jullie
- willen jullie ze wel bereiken, hoe dan
- waar gaan ze dan heen, denk je

7. Jongerenvoorzieningen.

17. hoe is het i.h.a. gesteld met jongerenvoorzieningen in Osdorp
18. is er samenwerking tussen jongerenvoorzieningen en
 - jongerenvoorzieningen
 - scholen
 - sportverenigingen
 - wijkagent/politie
 - gemeentelijke diensten
19. op welke tijdstippen is het BJC open voor jongeren
 - vakanties
20. wat heeft dit BJC voor voorzieningenaanbod
 - activiteiten
 - specifieke activiteiten voor specifieke groepen?
 - is er wel eens een projekt "vandalisme" geweest
21. hoe komen de activiteiten tot stand, is er overleg met jongeren, hebben ze inspraak
 - hoe reageren de bezoekers op het aanbod

Stelling I

We horen/lezen steeds vaker dat jongerenwerkers er zo veel mogelijk naar streven aan te sluiten bij de direkte interesse van de jongeren. Is het dan niet zo dat de zich het meest manifesterende groep te veel de gang van zaken gaat bepalen? En is dit niet in strijd met andere doelstellingen van jongerenwerk (bijvoorbeeld zoiets als "bewustmaking")?

V. Problemen met vandalisme.

22. waar denken jullie aan als je het over vandalisme hebt
- hebben jullie veel hinder van vandalisme in of rond het BJC
 - wordt er veel vernield
 - wat wordt er vernield
 - wanneer wordt er vernield
23. is er sprake van één groep jongeren die vernielt, of is elke Osdorpse jongere wel eens een "vandaal"
- vernielen de bezoekers of juist de konkurrerende groep
24. vernielen meisjes ook
- hoe vaak
 - waar vernielen zij
 - wat vernielen zij
 - wanneer vernielen zij
25. wat doen jullie i.h.a. om vernielingen tegen te gaan, of te voorkomen
26. hoe laten jullie vernielingen herstellen en hoe snel
- hoe reageren de omwonenden op gebeurtenissen rondom het buurthuis
27. oefenen omwonenden na sluitingstijd controle uit op het BJC
- waarschuwen zij wel eens de politie of jongerenwerker bij vernielingen aan BJC
28. hoe is de relatie tussen jongerenwerker en agressieve jongeren
- wordt de politie wel eens te hulp geroepen

29. wat denken jullie dat de oorzaken/achtergronden van vernielingen aan BJC zijn

- BJC zijn er toch voor jongeren, waarom zouden ze het dan bedreigen met vernielen

Stelling II

Wat vinden jullie van de onderstaande analyse van het SOWA (Sociale Opbouw Westelijk Amsterdam), gemaakt in haar reactie op het jeugdvandalismerapport van de gemeente.

"De kultureel werkers dienen zich bewust te zijn, dat zij bij jeugdvandalen geconfronteerd worden met problemen van normstelling. Dat deze jeugd met hun gedrag onder meer tracht uit te vinden wat de normen van de hun omringende maatschappij zijn. Er dient door de kultureel werkers niet gemoraliseerd te worden, doch duidelijk gemaakt te worden waar de grenzen van het toelaatbare liggen, m.a.v. wanneer de maatschappij het gedrag van de betrokkenen niet meer accepteert, dat de grenzen dààr lóggen waar de omgeving hun gedrag niet meer accepteert.

De kultureel werkers dienen de moed te hebben normen te stellen; doen zij dit niet uit angst om kontakt te verliezen, dan kunnen zij wel kontakten hebben, doch deze zijn waardeloos voor het doel.

De jeugd waarmee en waaronder zij werkzaam zijn, dient te weten wat zij aan hen heeft. Onbewust vragen zij hier voortdurend om en tasten met hun gedrag de mogelijkheden en speelruimte af." (pag. 3 van de reactie d.d. 27-3-1980).

aandachtspunt hierbij: verschil waarden normen jongeren - jongerenwerkers

30. wat vinden jullie dat er verder in de buurt veel vernield wordt, kun je iets zeggen over de spreiding

31. wie vernielen er volgens jullie het meest

- bendes/gangs
- jongeren uit Osdorp zelf
- leeftijd

VI. Oorzaken van jeugd vandalisme

32. Kunnen jullie nog een keer op een rijtje zetten wat volgens jullie de achtergronden van vandalisme zijn

- gebrek aan voorzieningen, verveling
- reactie op slechte maatschappelijke positie
- jongeren stellen t.o. de normen van de maatschappij hun eigen normen
- vandalisme als onderdeel van een subcultuur/stijl
- de vernielde objecten "lokken" vandalisme uit
- ontbreken van een buurtleven
- een kwestie van leeftijd

(Achter de liggende streepjes staan aandachtspunten voor de interviewers)

VII. Oplossingen/maatregelen.

33. wat zien jullie als mogelijke oplossingen vanuit het sociaal-kultureel werk voor het vandalisme probleem

- uitbreiding bestaande voorzieningen
- kreëren van nieuwe voorzieningen
- weten jullie terreinen/gebouwen in de buurt waar voorzieningen zouden kunnen komen

34. wat vinden jullie van keten, eigen ruimtes, zelfbestuur
35. bestaat er volgens jullie een verband tussen het gebrek aan voorzieningen voor bepaalde groepen en hun vandalistische gedrag
36. denken jullie dat het helpt, jongeren "bewust" te maken van de gevolgen van vandalisme, door ze bijvoorbeeld kennis te laten maken met mensen van de gemeentelijke diensten die de schade weer moeten herstellen (bijv. voetbalwedstrijd); of door jongeren hier in het BJC of op school voorlichting te geven, in projectvorm, over vandalisme en de gevolgen ervan. Willen jullie in principe meewerken aan zo'n project?
37. wat voor projecten zouden jullie voorstellen in het kader van dit onderzoek

Tot slot: - na de zomer komen we terug om te praten over voorstellen voor projecten

- hebben jullie cijfers over vernielingen
- zouden jullie de vernielingen aan het BJC gedurende het onderzoek bij willen houden (ruiten, deuren, brandschade, knokpartij)
- kontakten met jongeren